

TIDEVARVET

Svenska folket om Postsparbankens budgetbok

Det har varit väldigt intressant

"När jag för Postsparbankens budgetbok är det som jag står på ett möte med mina arbetskamrater framför min erfarenhet om budgetboken. Jag kan redan nu säga att jag kommer att på det varmaste rekommendera den. Har jag därigenom ännu ej gjort så stora besparingar, så har det i varje fall varit väldigt intressant."

(Ur ett av de 1.000-tals entusiastiska uttalandena om Postsparbankens budgetbok för 1935.)

Pris 1 kr. Postgirokonton 59847.

Vad har hänt?

ADERTONMANNAKOMMITTENS från den 29 november uppskjutna sammanträde för behandling av oljeembargot har nu fastställts till den 12 december. England och Frankrike ha enats om att kräva oljeanktioner, sedan man inhämtat Amerikas beredvillighet att stöja aktionen.

RYKTENA OM FREDSFÖRSLAG surra allt tätare, Frankrike och England lära ämna förelägga Genève en fredsplan redan före sanktionssammanträdet den 12.

GENERAL WIRGIN har nu kommit hem från Abyssinien, och säger att allt gått efter beräkning. — För närvarande tillskriva sig både Italien och Abyssinien segrar på nordfronten.

KUNG GEORGS AV GREKLAND första regeringshandling var genomdrivandet av amnesti för ett tusental politiska fångar. Bland deltagarna i marsrevolten har även den gamle uppslagsmakaren Venizelos benådats. Han har uttryckt sin tillfredsställelse över att den tjugudriga konflikten mellan honom och konungshuset därmed bilagts och förklarats å sin åtnäring till Kreta. F. d. premiärministern general Kondylis kändes i det längsta emot amnesti för Venizelos och demonstrationer anordnades för att påverka konungen. Men konungen valde sig en annan premiärminister.

MUSSOLINI FOREGAR med gott exempel i offrandet för kriget av guld- och andra metallföremål. Han har nämligen skänkt staten en samling bronsbyster av honom själv, som förvarats i hans lantegendom vid Forlì. Biskopar skänka sina bröstkors av guld, deputeraderna skola lämna sina parlamentsmedaljer, fjölrets Nobelpristagare Pirandello har skänkt sin Nobelmedalj och konungen ett antal rena guld- och silvertackor.

LAVAL HAR FATT förtroendevotum för sin finanspolitik och hans ställning inför kammaren ifråga om behandlingen av de fascistiska ligorna har stärkts genom de ingripanden mot deras möten som på sistone ägt rum.

ETT HART SLAG HAR RIKTATS mot den protestantiska kyrkan i Tyskland, vars kassor bestagits av riksryksministeren, som dräppte utfrädat en sträng förordning gentemot kyrkliga föreningars och grupper handlingsfrihet och befogenheter. Han säger sig visserligen icke vilja blanda sig i tros- och bekännelsefrågor, endast skapa värdighet och lugn i diskussionerna omkring dem. Men hans avsikter spåras tydligt när han påstår målet vara en kyrka, som av inre övertygelse och

Priset för livet.

Det stora engelska nybyggnadsprogrammet för luftvapnet har varit föremål för ett par artiklar i Sv. Dagbladet, där tidningens Londonkorrespondent meddelat siffrorna för de närmaste årens upprustning i luften. Det var i maj i år som regeringen framlade det program, som innebär att flyget på mindre än två år skall tredubblas. Detta medför bl. a. en stark ökning av anslaget till flyget. År 1933 och 1934 uppskjutnings anslaget till ca 17,5 milj. pund. I år äskades till en början 20,6 milj. pund, och därtill har i samband med den senaste utvidgningen kommit ett tilläggsanslag om 5,3 milj. pund, vad den hela årsanslaget stigit till nära 30 milj. pund. Men detta är inte tillräckligt, och flygministeren har bebådadt att behovet redan nästa år kommer att stiga till 35 milj. pund (närmare 700 milj. kronor), eller det dubbla mot 1934, och att man måste räkna med minst denna kostnad under följande år. Programmet verkställande har oförtvått igångsatts. Flera av de nya flygskolorna har redan börjat sin verksamhet, och i mars 1936 komma de alla att vara i gång.

Flygplanindustrien, som fått order på ca 2,000 maskiner, arbetar för högttryck

på ett sätt, som icke skådats sedan världskriget.

Samtidigt med utbyggnaden av det egna luftvapnet har England satt i gång med åtgärder till civilbefolkningens skydd. Som bekant utsändes redan i somras cirklar till alla lokala myndigheter med förhållningsorder angående det passiva skyddet. Sedan dess ha ytterligare publikationer utkommit och praktiska övningar i viss utsträckning ordnats. Det är ett synnerligen vidlyftigt system som förordas med fått belägna saneringscentraler, sjukhus, förråd av kläder.

En handbok rörande luftskydd för hemmen blir färdig inom de närmaste veckorna. T. v. nöjer man sig med att framhålla, att det av praktiska och finansiella skäl icke är möjligt att bygga bombsäkra skyddsrum för befolkningen. Däremot kan ett effektivt skydd mot lufttrycks- och splitverkan öppnas för relativt små kostnader, och hussigare och hyresgäster få själva ombesörja detta.

Sv. Dagbladet har tagit dessa fakta till utgångspunkt för en eftertrycklig uppmärksamhet till de maktstående i Sverige att följa Englands exempel.

Om överksamhetens anledning är far- (Forts. å sid. 2.)

Generalskan Hegardts ursäkt har kommit.

Från generalskan Ingeborg Hegardt ha vi mottagit följande:
Till Redaktionen av Tidevarvet, Stockholm.

Uti en artikel i Tidevarvet den 30 nov. gör Redaktionen mig till föremål för ett häftigt angrepp med anledning av mitt uttalande i ett föredrag i Ystad den 13 nov. rörande den fredspropaganda, som för närvarande i vårt land bedrivs av »en skara kvinnor, medlemmar av föreningen Fred och Frihet, vilka som språkrör ha tidningen Tidevarvet» (citat ur föredraget), och i vilket uttalande förekom en passus, varj Madam Kolontay inblandades, ehuru icke alldeles i den form, som i Ystads Allehandapåstods.

På denna artikel skall jag icke i vidare mån här ingå, än att jag, för den händelse ur nämnda passus skulle kunna

utläsas, att jag ansett Madame Kolontay, i sin egenskap av Rysslands minister i Stockholm, på obehörigt sätt velat inblanda sig uti inre svenska politiska förhållanden, beklagar, att detta mitt uttalande fått en av mig icke avsedd avfattning.

Stockholm den 3 dec. 1935.
Ingeborg Hegardt.

Tidevarvet tillåter sig att till detta föga ett påpekande. Generalskan Hegardt förutsätter fortfarande ett intimt samband mellan Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet och Tidevarvet. Även enligt fröken Eva Fröbergers föredrag i Linköping häromdagen skulle ett sådant samband existera. Vi be få framhålla att så icke är förhållandet, vilket även från Int. Kvinnoförbundet för Fred och Frihet påpekas.

åtsikt måste marschera tillsammans med den stat, i vilken de lever och verkar.

TELEGRAFSTREJKEN, som igändesattes på grund av Telegrafverkets vägran att underhandla om löneförhöjningar och som pågått icke mindre än fyra månader, har bilagts efter långvariga förhandlingar inför förlikningskommissionen, med den beprövade landshövding Kjellman som ordförande. Arbetarnas krav ha delvis segert: Huvudsyftet med strejken, som var att de tillfälliga arbetarna skulle tillerkännas dagtraktamente vid arbete utan hemorten, har icke uppfyllts i annan mån, än att en löneförhöjning med 2—4 öre i timmen beviljats. De ordinarie arbetarna på 3—4 öres förhöjning av begärd 4—5 öres semester skall utgå efter ett års anställningstid i

stället för som nu efter två år. Arbetet har omedelbart återupptagits.

VANFÖREANSTALTENS NYA STATLIGA byggnad på Norrbackaområdet är högtidligt invigd. Bättre betingelser ha med det stora nya komplexet skapats icke endast för den direkta sjukvården och de vanföras arbetsutbildning, utan läkarutbildningen på detta område kan bli på ett helt annat sätt tillgodosead. Vi una professor Haglund hans »Illa Quorum», som han genom sitt livsverk för Sveriges vanförevård gjort sig väl förtjänt av, men vi sakna ett liknande erkännande åt Vanförestaltens föreståndarinnan fröken Sigrid Höjer, som ja även inlagt stor förtjänst om riksorganiseringsen av Sveriges vanförevård.

Tidevarvet

Tyskland och Östeuropa.

Et t uppseendeväckande försök till närmande mellan Frankrike och Tyskland — på bekostnad av det franskriska samförståndet — var de politiska samtalen, som nyligen ägde rum mellan Hitler och franske ministern i Berlin, M. François Poncet. Den högtidliga kommuniké, som utfärdades om underhandlingarnas resultat, betonar särskilt den vänliga anda i vilken de fördes och de möjligheter som härigenom öppnats för de båda regeringarna att visa sin ömsesidiga välvilja. Det har från franskt håll t. o. m. framhållits att denna kommuniké är det märkligaste av det slaget som inträffat, allsedan Briands och Stresemanns dagar.

Hr François Poncet lär först och främst ha försäkrat Hitler å Lavals vägar, att den fransk-ryska paktens, som så illa berört Hitler, ingalunda innebär något krigshot mot Tyskland. Den är ju tillkommen som skydd mot eventuella angripare. Ingen nation med fredliga avsikter behöver sålunda känna sig tråffad. — Men Hitler, som vid upprepade tillfällen öppet tillkännagivit Tysklands krav på utvidgning, finner väl trots de vänliga försäkringarna anledning till misstro.

Enligt Manchester Guardian har den franske ambassadören ytterligare framhållit önskvärdheter av att Tyskland ville förbinda sig att icke angripa vare sig Sovjet eller Tjeckoslovakiet under de närmaste fem åren — alltså den tid för vilken fransk-ryska paktens gäller. Hit-

ter försäkrat visserligen, att ett angrepp mot Sovjet icke kommer ifråga av den anledningen, att Sovjet saknar direkta gränser mot Tyskland. Men — han har bekräftat sitt gamla motstånd emot varje slag av kollektiva säkerhetspakter, d. v. s. den hällning han intog gentemot London-förslaget om upprättandet av en östpakt för fredens tryggnad i Ost-Europa.

Sovjet följer naturligtvis med uppmärksamhet Tysklands förhåvanden. Moskva Nyheter påpekar, att Hitler visserligen förklarat sig icke ämna angripa Sovjet, men — även om han skulle mena allvar med detta löfte — skulle hans försiktigtvis ingenting om sina avsikter beträffande de baltiska staterna. Vilka omstörtande verkningar skulle det icke ha för Europa, framhåller tidningen, om Hitler genomförde sina expansionsplaner åt det hållet! De baltiska länderna äro dock fullgoda medlemmar av Nationernas förbund och såsom sådana ha de samma rätt att påräkna kollektiva skyddsåtgärder för sin säkerhet som exempelvis Abyssinien.

De tyska presskommentarerna nämna för sin del rent ut Tysklands intresse av att hindra närmanden mellan Frankrike och Sovjet-Ryssland.

Är icke allt detta ett troget återupprepad av förkrigstidens diplomatiska spel, där var och en ur spillrorna av sprängda allianser mellan övriga stater, söker vinna bundsförvanter åt sig själv.

Bostadsfrågan i aktuell belysning.

Den andra allmänna bostadskongressen, som på initiativ av Hyresgästernas riksförbund hållits i Stockholm helt nyligen, gav en i flera avseenden intressant överblick över de nya linjer, som under de senaste fem åren framträtt i den svenska bostadspolitik. För fem år sedan ägde den första bostadskongressen av detta slag rum. Självallet äro de önskemål, som då framställdes, långt ifrån uppfyllda. Det har också sedan dess, genom offentliga utredningar ytterligare påvisats, vilket Herkulesarbete som återstår innan man kan säga, att bostadsfrågan är löst i Sverige. Men vissa tendenser ha under de senare åren visat sig, som peka fram emot en klarare uppskattning av bostadsfrågans betydelse. Bostadskongressen räknade bland sina deltagare representanter för såväl statliga myndigheter och offentliga utredningar som för städers och kommuners styrelser och för enskilda bostadsföreningar, för fackföreningar och klubbar. Det var belysande. Ty, som det flera gånger framhålls under kongressen, ett effektivt reformarbete på bostädernas område kan icke komma till stånd utan att de offentliga myndigheternas åtgärder motsvaras av en rörelse inom folket själv, ett inifrån kommande intresse och medverkan.

Socialministern gav först en översikt över statsmaktens åtgärder i bostadsfrågan sedan 1933 och påmände om att

hittills sammanlagt 111,5 miljoner kr. beviljats. Härav ha omkring 58 miljoner kommit landsbygden tillgodo i form av upprättande av arbetarsambruk samt förbättringslån till bostäder. Till dessa åtgärder komma möjligen redan till nästa års riksdag förslag till vissa förbättringar i lagstiftningen beträffande bostadsspektion och hälsovårdsstadga.

Det är sant, framhöll socialministern, att förbättringsbidragen till bostäder från början var avsedda som ett av medlen att motverka arbetslösheten. Nu har arbetslösheten gått ner betydligt. Men hur skulle den regering se ut, som på våren 1935 inför det förbättrade läget, hade kunnat stoppa verksamheten, hejda förbättringsarbetet, avbryta påbörjade för-

(Forts. å sid. 2.)

AB. Sthlms Tillskärsakademien
Drottninggatan 71 A, STOCKHOLM.
Tel. 21 53 10. Sveriges äldste stadsunderstödda tillskärsakola för herrar, o. damskräddare under yrkeskontroll.
Begär prospekt.
Mönster med vidstående varumärke garanteras för god passform.
Begär prislista.

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén.*
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik

vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
För havandeskap och dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryckt och egen. välräk.
Tel. 778 24.

Vid dödsfall, rådfråga först
ARVID HOLMS Begravningsbyrå
S:t Eriksg. 86 (invid S:t Eriksp.)
om priser m. m. innan beställning göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. best.

TANDKLINIKEN Södermalmstorg 4

Mottagn. vard. 10-1, 5-8, lörd. 10-5.
Annan tid efter överensk. 40 77 10.
Leg. tandl.
Kostnadsfri rådför. Billig tandvård.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Företsklassig.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även per korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hise)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Uno Oldenburg J:or

Jur. Kand.
Drottninggatan 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska uppdrag: Rättegån-
gar, skilsmässor, boskilln., äktenskaps-
förord, bouppveckl., testamenten.

Arméhanddukar 86 cm.

länga, bellona, färdiga, med tillhörande nästan out-
stilla, passande till såväl köke- som toiletthand-
dukar, pris endast 6,50 pr dus. Obs! 3 dus.
fraktfritt.

Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00

FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37

GOTGATAN 52 " " 333 90

Torine Torines

Skönhetspreparationer av verklig kvalitet. — Beg.
Brevvarna, Singer Jr. 25 tr., Ålås väder. Billigt.
• Absolut billigast, med återköp garanti.
RAOVALDSTR. 3, v. Hornsg. 24, Tel. 43 22 82,
och Klara N. Köpings. 26, vid Posten. 21 52 18.

Den 7 Dec. 1935.

Tråkigt väder!

Sv. Dagbl. lilla mening, som av-
färdar Falukuriren med att den nu
rådande knappheten på mjöl mest
beror på den ogynnsamma väderle-
ken, är ungefär som en stadsbo, som
spänner upp ett paraply till dess
regnskuren skall gå över. Faluku-
rirens annmärker nämligen på att en
sjunkande mjölkproduktion och en
vidmakthållen smörexport borde för-
anleda en lägre tull på fodermedel
i stället för import av smör. Det
synes, som om Falukuriren egent-
ligen hade ganska rätt. Förut har
man dumpat smör till England till
ormligt låga priser, nu har man
brist på mjölk. Vad betyder det?
Måhända att det inte alltid är så
lyckligt med statsmakternas inbland-
ning. Den fria konkurrensen regler-
ar förhållandena bättre automa-
tiskt. Vid särskilda tillfällen kan
ett ingripande vara av nöden, men i
allmänhet icke.

Sv. Dagbl. tror, att det beror på
dåligt väder, att det finns för litet
mjölk. Falukuriren och andra med
dem tro att även andra faktorer in-
verka och kanske ännu mera.

De i radiodebatten i FÖRSVARSPRÅGEN
undertryckta synpunkterna
kan man få kännedom om genom
att läsa riksdagsman ELOF LIND-
BERGS reservation i försvarskom-
missionen
"Upprustning, nedrustning,
ävrustning?"
Pris 50 öre. Vid rekvisition av
minst 10 ex. god rabatt.
FREDESS FÖRLAG
Mästare Samuelsgat. 71, Stockholm.

Det är i alla fall IDUN

som passar Er och familjen bäst.
IDUN ger trevnad och något av
värde.
Köp veckans aktuella nummer eller
prenumerera genom postgiro 1235.
Det är bekvämare — och billigare.

Universell gudstjänst

varje söndag kl. 11,30 f. m.
Snickarbacken 6
(intill Engebrektsplan)
Sufirörelsens kyrka för alla.

DJURSHOLM
Tallidens Vilohem
rekommenderas. Tel. 366

PERMANENT-ondulering
ANNA ROSENGREN
Odenngatan 104
Tel. 32 31 36.

Bostadsfrågan. Priset för livet.

(Forts. fr. sid. 1.)
tag? I stället må man hoppas att denna
de allmänna verksamhet till bostädernas
förbättrande måtte bidra till att vi så
smningom skola komma fram till en all-
mänt accepterad minimalistisk standard för
familjebostaden i vårt land.

Socialministern underströk med stort
efftertryck, att en verksamhet till bostä-
dernas förbättrande icke kan avläsas en-
dast i pengar, utan har den allra största
betydelse för ett folks hälsostandard, för
dess moraliska standard och kulturstan-
dard över huvud taget. På denna punkt
gav också professor Gunnar Myrdal i sitt
föredrag om familjepunkter — eller
rättare sagt mänskliga synpunkter — på
bostadsfrågan flera verkningstulla påpe-
kanden. Han framhöll på nytt det fak-
tiska läget, med den särskilt för barn
och ungdom katastrofala trångboddhet, som
vi dragas med här i landet. Han framhöll
på nytt i övertygande ordalag vilka fysiska
och psykiska pårestningar det utgör för
människor, som tvingas att hela sitt liv
leva i för små och otillräckligt differen-
tiärerade bostäder, vilken nöning på
familjelivet, det innebär, när fami-
lijemedlemmarna, och i värsta fall också
utomstående, aldrig kunna dra sig till-
baka till ett eget rum, utan ständigt måste
leva i tät samvaro med andra människor.
Han påminde om våra senaste bostads-
utredningens avslöjanden, nämligen att
den överväldigande procenten svenska
barn leva under den standard, som an-
ses vara nödvändig ifråga om luftutrym-
me, sängutrymme, allmän bostadshygien.
Men han framhöll också, att nya toner
kommit in i bostadspolitiken, bl. a. tack
vare bostadsociala utredningens tillsät-
tande samt årets riksdagsbeslut om bostads-
hjälp åt barnrika familjer.

Den hygieniska sidan av bostadsfrågan
belystes av docent Rolf Bergman medan
arkitekt Sven Waldner inledde diskus-
sionen om smålägenheternas tekniska ut-
rustning. Den mänskliga sidan betona-
des också i fastighetsdirektör G. Dahl-
bergs diskussionsinlägg om småstugorna,
där hans intresse för denna verksam-
hetsgren återigen tog sig bevakande ut-
tryck.
Riksdagsmannen, redaktör Sigrid
Hansson, redogjorde för standardiserings-
och rationaliseringsmöjligheter inom
byggnadsindustrin, varvid han framhöll
att ur teknisk synpunkt icke längre nå-
gra hinder finnas mot att bygga även un-
der den kalla årstiden. Byggnadsindus-
trins karaktär av sångberömt med alla
dess olägenheter ur ekonomisk och
mänsklig synpunkt vore alltså icke någon
ofrånkomlig nödvändighet.

Riksdagsmannen redaktör Ivar Öster-
ström talade om landsbygdens bostads-
problem och vissa traditioner i sättet att
bo, som böra bortarbetas, och byråche-
fen Kurt Bergström inledde diskussionen
om bostäder och sparande.
Diskussionerna blevo delvis både intensi-
va och långvariga. Vi måste dock in-
stämna med Social-Demokraten, som ef-
terlyste det kvinnliga inslaget. »Varför
kunna inte bostadsföreningar och fack-
föreningar taga några kvinnor med bland
ombuden till ett möte som detta?, und-
rar tidningen. Ja, det kunde man fråga
sig, när man såg den överväldigande masku-
lina församlingen och så betänkte, att
olägenheterna och svårigheterna med
otillfredsställande bostäder ännu till
största delen bäras av kvinnorna, ef-
tersom det i de flesta fall är kvinnorna som
utföra »bostadsarbetet» och tillbringa sin
mesta tid inom bostaden.

Men det är inte alltid sagt att sak-

hågor för att det civila luftskyddet skall
medföra en militarisering av samhället,
skriver Sv. Dagbladet, står möjligheten
öppen att anförto detta ärendes hand-
läggning åt ett annat departement än
försvarets. (!) Det går icke heller att
rygga tillbaka för uppgiften av humani-
tärt olust inför det makabra perspektivet,
att i den mån människornas förmått
skapa de bevägnade svanödlor, som flyg-
maskinerna börja likna, vårt släkte till
skydd för följderna av sina egna uppfin-
ningar i farans stund tvingas att söka
sig ned till grottinivånarnas bostadsätt.

De engelska flygbrustningarna visa hur
man — samtidigt som anfalsmedlen
skärpas — fortfarande måste erkänna
den stora ovisheten beträffande det
passiva skyddets förmåga att fylla sin
uppgift.
Låt oss i varje fall först få klart be-
sked om vad det innebär att gå med på
det civila samhällets inställning på evig
krigsberedskap. Vad är det för slags
tillvaro vi köpa oss till det priset? Och
är livet verkligen värt att leva under alla
omständigheter. Måste vi icke först prø-
va andra vägar för att uppnå trygghet.

kunskapen i deras gestalt, som praktisk
lidit sig igenom svårigheterna, har möj-
lighet eller tillfälle att komma till tals.
Kongressen antog till sist en resolution,
som med erkännande av statsmakternas
initiativ uttalar sig för en rationalisering
av byggnads- och fastighetsmarknaden,
för förbilligade bostäder, förbättrad hy-
restagstiftning och ett snart förverkligan-
de av bostadssociala utredningens förslag.
C. H.

HANDSKAR & VANTAR
HANDSKAR & VANTEN
Eriksbergsgatan 2 | Tel. 10 92 38
Bürger Jarlsngatan 38 | Tel. 40 47 08
Folkungagatan 56, Tel. 40 47 08

10%. Åberopa annonsen.

MÖTESPLATSEN.

En folkpartiets kvinnogrupp bildades
fredagen den 22 nov. i Uppsala och
anslöst sig omedelbart till Svenska Kvin-
nors Västerförbund. Aktionen hade ut-
gått från den gamla Uppsalakretsen av
Västerförbundet, då man funnit svårig-
heter att vid val få fram kvinnliga kan-
didater, som man icke hade närmare an-
slutning till Folkpartiet. Föredrag höllos
av fru Olga Widgren och fru Ellen Han-
son. Den senare framhöll bl. a. de stora
insatser, som Västerförbundet gjort i
vårt sociala liv.

Blekinge Länsförbund av Svenska
Kvinnors Västerförbund hade lördagen
den 30 nov. årsmöte i Karlskrona, varvid
ett 40-tal medlemmar närvaro.
Förhandlingen inleddes med styrelse-
val. Valda blevo fröken Ebba Holgers-
son, Fogeistad, ordf., fröken Maja Hä-
kansson, Jämjöslätt, sek. samt fröknar-
na Magda Thulin, Ronneby, Hedvig
Falk och Ester Jonsson, Karlskrona.
Suppleanter blevo fru Maja Johansson,
Nättraby, fr. Olga Herrin, Karishamn, fr.
Ebba Hellström, Karlskrona, samt fru
Ida Oksnevad, Johannisvika. Till reviso-
rer valdes fr. Göta Andersson och fru
Ida Svensson.

Härefter vidtog en livlig diskussion,
inledd av fröken Magda Thulin över ämnet:
*Ar ett kvinnornas västerförbund fortfa-
rande berättigt?* Frågan besvarades i
diskussionen jakande med den motiverin-
gen, att kvinnorna fortfarande ha många
önskemål på olika områden att förverk-
liga, önskemål som ej alltid tillräckligt
beaktas inom de politiska partierna.
Red. Carin Hermelin höll därefter ett
med stort intresse mottaget föredrag om
Intryck från Genövebatten 1935.
Efter föredraget följde ett trevligt sam-
kväm med sång och musik. Till sist fram-
förde ordföranden, fröken Holgersson,
ett hjärtligt tack till attonens föredrags-
hållarna.
H.

Red. Carin Hermelin höll därefter ett
med stort intresse mottaget föredrag om
Intryck från Genövebatten 1935.
Efter föredraget följde ett trevligt sam-
kväm med sång och musik. Till sist fram-
förde ordföranden, fröken Holgersson,
ett hjärtligt tack till attonens föredrags-
hållarna.
H.

Blå boken 1936.

12:e årgången, har utkommit. Den har
blivit kallad »Nordisk familjebok för de
svenska folkrorelserna». Och utgivarna
IOGT, NTO, Sv. Bfög och NOV äro
minst av allt ensidiga. Boken är intres-
ant för alla.

I årets kalender skriver dr R. Herod
om Den internationella vinpropagandan,
fil. kand. Herman Stolpe om Fakta i
fredsfrågan, jur. dr Ivar Strahl om Folk-
pensioneringen enligt 1935 års reform
och fil. lic. Iwan Bolin om Vilken föda
ger muskelkraft.

Under rubriken Vågrödjare läsa vi om
Mauritz Hellberg, skildrad av Jalmar
Furuskog, Ernst Strandman av Mauritz
Enander och Anna Sterky av Hulda Föld.
Biografier över »Tidens diktare» for-
tsätter och »Tonkonstens män» heter ett av
årets nya inlag med porträtt och biogra-

REKVIRERA

PRESENTKORT på TIDEVARVET

Exp. Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

Understöd under år 1936 från Lotten Lagerstedts fond

sökes hos Svenska skolkökslärarnornas förenings centralstyrelse före den 1 janu-
ari 1936. Ansökan bör åtföljas av ålders-, tjänstgörings- och läkarbetyg samt
intyg, som kunna styrka sökandens behov av understöd. Enligt fondens stadgar
lämnas understöd i regel endast åt den, som under de närmaste föregående tre
åren varit medlem av Svenska skolkökslärarnornas förening.
Ansökan sändes till Fröken I. Wain, Västerled 23, Appelviken.

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.
Fortbildningskurser: Komposition med provnävning, Färglära med naturstudier.
Materiallära med handspinning. Heminredning med planritning och komposition
av textilier. Nybörjarkurser för hemvävnad, yrkes- och pedagogisk utbildning.
Skolhem med billig pension. Tel. 234. Sigtuna Vävskola. Mary van Rijswijk.

Hälsan, viktigast av allt.

Vårda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubo-
ningar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på
Stockholms Fysikaliska Kursanstalt.
Tel. 62 54 44. Humlegårdsg. 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär prislista!

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsakas till våra bill. priser

MÖTESPLATSEN.

En folkpartiets kvinnogrupp bildades
fredagen den 22 nov. i Uppsala och
anslöst sig omedelbart till Svenska Kvin-
nors Västerförbund. Aktionen hade ut-
gått från den gamla Uppsalakretsen av
Västerförbundet, då man funnit svårig-
heter att vid val få fram kvinnliga kan-
didater, som man icke hade närmare an-
slutning till Folkpartiet. Föredrag höllos
av fru Olga Widgren och fru Ellen Han-
son. Den senare framhöll bl. a. de stora
insatser, som Västerförbundet gjort i
vårt sociala liv.

Blekinge Länsförbund av Svenska
Kvinnors Västerförbund hade lördagen
den 30 nov. årsmöte i Karlskrona, varvid
ett 40-tal medlemmar närvaro.
Förhandlingen inleddes med styrelse-
val. Valda blevo fröken Ebba Holgers-
son, Fogeistad, ordf., fröken Maja Hä-
kansson, Jämjöslätt, sek. samt fröknar-
na Magda Thulin, Ronneby, Hedvig
Falk och Ester Jonsson, Karlskrona.
Suppleanter blevo fru Maja Johansson,
Nättraby, fr. Olga Herrin, Karishamn, fr.
Ebba Hellström, Karlskrona, samt fru
Ida Oksnevad, Johannisvika. Till reviso-
rer valdes fr. Göta Andersson och fru
Ida Svensson.

Härefter vidtog en livlig diskussion,
inledd av fröken Magda Thulin över ämnet:
*Ar ett kvinnornas västerförbund fortfa-
rande berättigt?* Frågan besvarades i
diskussionen jakande med den motiverin-
gen, att kvinnorna fortfarande ha många
önskemål på olika områden att förverk-
liga, önskemål som ej alltid tillräckligt
beaktas inom de politiska partierna.
Red. Carin Hermelin höll därefter ett
med stort intresse mottaget föredrag om
Intryck från Genövebatten 1935.
Efter föredraget följde ett trevligt sam-
kväm med sång och musik. Till sist fram-
förde ordföranden, fröken Holgersson,
ett hjärtligt tack till attonens föredrags-
hållarna.
H.

Red. Carin Hermelin höll därefter ett
med stort intresse mottaget föredrag om
Intryck från Genövebatten 1935.
Efter föredraget följde ett trevligt sam-
kväm med sång och musik. Till sist fram-
förde ordföranden, fröken Holgersson,
ett hjärtligt tack till attonens föredrags-
hållarna.
H.

Blå boken 1936.

12:e årgången, har utkommit. Den har
blivit kallad »Nordisk familjebok för de
svenska folkrorelserna». Och utgivarna
IOGT, NTO, Sv. Bfög och NOV äro
minst av allt ensidiga. Boken är intres-
ant för alla.

I årets kalender skriver dr R. Herod
om Den internationella vinpropagandan,
fil. kand. Herman Stolpe om Fakta i
fredsfrågan, jur. dr Ivar Strahl om Folk-
pensioneringen enligt 1935 års reform
och fil. lic. Iwan Bolin om Vilken föda
ger muskelkraft.

Under rubriken Vågrödjare läsa vi om
Mauritz Hellberg, skildrad av Jalmar
Furuskog, Ernst Strandman av Mauritz
Enander och Anna Sterky av Hulda Föld.
Biografier över »Tidens diktare» for-
tsätter och »Tonkonstens män» heter ett av
årets nya inlag med porträtt och biogra-

REKVIRERA

PRESENTKORT på TIDEVARVET

Exp. Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

Understöd under år 1936 från Lotten Lagerstedts fond

sökes hos Svenska skolkökslärarnornas förenings centralstyrelse före den 1 janu-
ari 1936. Ansökan bör åtföljas av ålders-, tjänstgörings- och läkarbetyg samt
intyg, som kunna styrka sökandens behov av understöd. Enligt fondens stadgar
lämnas understöd i regel endast åt den, som under de närmaste föregående tre
åren varit medlem av Svenska skolkökslärarnornas förening.
Ansökan sändes till Fröken I. Wain, Västerled 23, Appelviken.

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.
Fortbildningskurser: Komposition med provnävning, Färglära med naturstudier.
Materiallära med handspinning. Heminredning med planritning och komposition
av textilier. Nybörjarkurser för hemvävnad, yrkes- och pedagogisk utbildning.
Skolhem med billig pension. Tel. 234. Sigtuna Vävskola. Mary van Rijswijk.

Hälsan, viktigast av allt.

Vårda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubo-
ningar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på
Stockholms Fysikaliska Kursanstalt.
Tel. 62 54 44. Humlegårdsg. 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär prislista!

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsakas till våra bill. priser

Hagar Olsson:

Dikter av Karin Boye. Jordens plöjare.

Karin Boyes nya diktsamling *För trädets skull* är mycket olik den föregående, Härddarna, och ändå mycket lik den. Så lik och så olik en människa är sitt eget jag från ett föregående skede. Det ligger åtta år mellan de två diktsamlingarna, de två jagen.

Man får bäst syn på olikheten om man jämför en av de centrala dikterna i den nya samlingen, Trädet under jorden, med en av dem som uttrycker något av det väsentliga i den förra, Världens hjärta. I båda dessa dikter ger skaldinnan en bild av det som för henne framstår såsom tillvarons innersta väsen, livets hjärtpunkt. I den nya samlingen är det ett träd som vändas under jorden, under lager av tyngande mull som uteslänger det från ljuset och luften. Skaldinnan ber om förbarmande för trädets skull. Hon åkallar de makter som kan frigöra det fångna, lösa det bundna, skänka det växande sol-ljus och frihet. I Härddarna var det elden som var världens hjärta. Icke det växande, men det brinnande. Elden behöves intet förbarmande, den är

stark av sin fiendes styrka.
själv en kamp, lysande kamp —

Det var onekligen eldens genus som skänkte Karin Boye de bästa dikterna i Härddarna — de oförglömliga: Havet, I rörelse — och som gav hela samlingen dess fria, rörliga och djärva anda. Denna diktsamlings själ var brinnande. Den nya samlingens själ tillhör det växande, det som kan uteslängas och förkvävas, som är utsatt för tusen faror, köld, mörker, gift, kedjor, men som till gengäld bär inom sig förvandlingens under, pånyttfödelsens kraft och den ousinliga källan av en djup, bidande tillit, en meningsfull vila. »Allt är början». Här finns strofer, där det levandes och växandes hemlighetsfulla förvandlingskraft gestaltats med innerlighetens sälsyn och fullkomliga klarhet. Den som en gång läst eller hört dikten *Ja visst gör det ont* — Karin Boye läste upp den här under författarmötet — skall nog inte glömma den och förvisso inte närmast se med blinda ögon på vårens under:

Då, när det är värst och inget hjälper, brister som i jubel trädets knoppar, då, när ingen rädså längre håller, faller i ett glitter kvistens droppar, glömmar att de skrämdes av det nya, glömmar att de skämdes för färdan — känner en sekund sin största trygghet, vilar i den tillit som skapar värden.

Detta är den centrala upplevelsen i den nya samlingen: »vilar i den tillit som skapar värden». I grunden var det samma djupa tillit till livet som kom till uttryck i Härddarna, men i en ungdoms-

gare, eldigare, mera vågsam form. Mera av äventyrets lockelse, mindre av uppbyggdets otäckhet tyngd och rädså. Nu har livsperspektivet djupnat. De tillbakahållande, de tyngande och kvävande makterna har visat sitt valde och det har gått till att borra sig fram till de livgivande källorna, låt vara genom berg av besivelse, låt vara genom tyngande skorpa av nöd, ensamhet och förtvivlan. Ur en sådan livsstämning har dikterna i För trädets skull vuxit fram. De bär spår av den livserfarenhets tyngd som ligger bakom dem: de är inte så lätta, så spänstiga och inte så spontana som deras föregångare. Men de äger mognadens makt, mognadens fylliga behärskning. Något väsentligt och ofrånkomligt talar ur dessa dikter — en vilja

dränkt i en mognads podd och född till en mognads makt.

Denna vilja har i den tuktade och säkra formen funnit sitt adekvata uttryck. Så mörkt dramatiska tonfall har Karin Boyes dikt inte ägt förr. Aldrig har hon med sådan lidelse tolkat de omöta djupens krafter i människan, i kosmos. Nu söker hon ursprungshemligheterna. Lyssnar till orden som ligger gömda i havets sevigga dova brus. Lyssnar till krafterna i människoväsendets urgrund:

Men under hud och blod och innanför
mårgen
flyttar sig tungt, tungt, fångade havs-
örnar,
vingbredda, som aldrig släpper sitt byte.
Hur vore ert tummel en gång i havets
väststorm?
Hur vore ert skrik, när solen glödgade
gula ögon?

Just denna djupens farliga närhet skänker diktares solbön och soltro dess starka patos. Rädda, sol, vad du skänkte! — det är den ständigt upprepade bönen i denna diktsamling. Rädda det som blommar, som växer och gror och skjuter i höjden, rädda det som lever och dör rakt!

Tidens ångestfulla mörker vilar tungt över dessa dikter. Det tvingar till en prövning av våra värden. Karin Boye har provat i anda och sanning och hon har funnit undret som övergår allt förstånd: livet självt, levandet, växandet, blommandet. Detta är det väsentliga, det dyrbara, det som framom allt skall värnas.

Något bundet är där ofta i dikternas rytm och diktion, något av en tillrösk ökenvandringens aldrig befriade minnen. Men djupt inne förinner man den levande värms pusslag, och innerst det osärbare: tilliten och den värmande ömheden. För trädets skull, för livets skull.

Elsa Björkman-Goldschmidt:

Elsa Björkman-Goldschmidt: Jordens plöjare.

En vårdag i mitten av maj stod en tioåring, liten, förkrympt och underligt klädd på en kungsherrgårdens grå träträd och tiggde och bad befallningsman om något arbete.

— Vad som helst, vad som helst, ingen betaling, bara litet mat, jag kan ligga i lagårn, ge mig vad som helst, tiggde han.

Han hade vandrat i tre dar och ingenting ätit sen dagen förrut då han fått en nyråddad brödkaka av en kvinna där han bad om vatten.

»Och befallningsman frågade inget mer. Det var så vanligt med en liten människospillra som kom och tiggde om livet, och aldrig blev det just något bråk om dem, ingen kom och fordrade dem tillbaka, små pysslingar uran från skogstörpen som trots allt, till varje pris, hängde fast vid livet. De tycktes i regel vara de droppar som helt enkelt måste spillas och försvinna, leva eller dö, allt efter egen förmåga.»

Det är en sådan liten livsdroppe och hans bäckafärd genom livet som Moa Martinsons bok »Rågvakt» handlar om. Han blev oxfösare, det var det jobb som blev honom älgat som första betaling för livhanken och det namnet fick han behålla livet (och boken) igenom, trots att han knogade sig upp till fördräng och själv kunde lösa in sig på ålderdomshemmet på gamla dar. Det är ganska betecknande att hjältan i boken inte ens har ett namn — han är och förblir oxfösaren. Förmodligen vill Moa Martinson därmed säga att han endast var en av de många i den stora kedjan av världens rågvakt. Som bokens sista ord anger: på världens trädor går nya plöjare och varje år kommer junis frost som förr. — Mot slutet får han dock ännu en benämning — Morbror. Men det var först sedan Sigridd kom in i hans liv...

Harriet Löwenhjem skrev och ritade en gång en bok om »Konsten att älska». När hon hunnit litet över mitten var hennes ämne uttömt, men utan att låta sig störas fortsatte hon i stället med »Konsten att jaga». Det var kanske inte så fulländat ur kompositionssynpunkt, men det blev så! Moa Martinsons bok gör intryck av omvända förhållanden. Hon börjar med konsten att jaga, d. v. s. att leva, arbeta — och mitt i får hon nog av det, slår om och skriver om kärleken. För oxfösaren var den inte lika med parningsleken mellan kting — den hörde till som en mindre viktig del av livet och arbetet — utan den kärlek som är utan mål och som inte söker sitt. En liten nyfödd jantunge läggs i hans onaturligt starka armar en gång när han på äldre dar kommit till hustruns släktingar. Det blir den lilla flickan, Sigridd, som sedan får fram det ur oxfösaren som var roligt, varmt och gott, allt det som rätteligen borde tillkommit hans egna ungar. Men de åren hade han aldrig tid tillövres för sådant, och förresten, kärleken går sina egna vägar!

Det gör den också för Sigridd som har en hård strid med sitt eget oroligt krängande hjärta, innan hon och Varglasse och deras gemensamma pojke kommer ihop. I Sigridd känner man igen Sally i Märbo. Det är samma tappra och oregerliga, rättinliga och osmidiga sort kvinnor av hårdigt svenskt virke, med starka moderliga känslor, oslipade manér och storvulen häg, som är Moa Martinsons egna. I denna boken hamnar Sigridd på sin rätta plats i livet, åtminstone lämnar vi henne där. Morbror blir gammal, nästa hundra år, han går i barndom och lille han skall till att dö. Han åter den lille tioåringen som skryter för mor och

lyssnar till dejorna i kungsherrgården. Men Sigridd sitter vid hans sida och gråter.

Moa Martinsons berättelse börjar en tid då vårt land var fattigt. Kvinnorna i soldattorpen födde många barn, och redan tidigt måste de stöta ut dem ur boet — ty mindre, nya ungar ville ha sitt. — Hushålla nu, så ni slipper svälta i vår, sa rotebonden, när han kom med mjölsäckarna. Och modern svarade alltid ett och detsamma:

— Det gör detsamma i vilken ända man börjar svälta, om våren eller hösten. Så kom det sig att de små pojkräcken måste ut — och ofta såg föräldrarna aldrig mera till dem. Det var inte så att de eterlystes i radio på den tiden, tvärtom det blev till att lirka och ljuga för att inte skolrådet skulle ornoras. Var oxfösare var hemåt två gånger. En gång som liten grabb, då han stolt kom hem till mor med sparat slant, knyckta kaffe-bönor och ärligt förtjänat byxatyg. Sen blev det inte av på en tid, nästa gång var han 40 år och gift, men då fanns inte modern mera. Till rotebonden hade hon kommit en gång med ett knyte under armen och sagt att hon skulle till en son. Men det visste ju oxfösaren att det bara var uppdiakt för att det skulle ta sig bättre ut. Han visste inte ens var hon dött eller var hon låg begravnen.

Det som fångar mest hos Moa Martinson är att hon lär en att se, ger en verklig kontakt med jorden och »jordens plöjare». Inte ur fågelperspektiv utan genom stora och ibland skrämmande närbilder. Det ångar ur nyplöjd jord och av arbetssvett kring djur och människor, man känner luften av en tidig höstfrost, när landsvägarnas hjulspår knastrar under fötterna och jordens plöjare avtecknas mot en isgrön himmel. Men Moa Martinson kan också ge kontakt med barndomen. Hon vet så precis och så riktigt hur allting ter sig för smått och enkelt folk, vad som är konstigt och vad som blir viktigt, som t. ex. när den tioårige oxfösaren fick del av Kristo Pino Historia. »Nu visste han hur allvarliga de mest vardagliga ting kunde vara. Ibland drov, som den helige ande, och nu en tupp, en galande tupp; tuppas som oxfösaren alltid tyckt vara en skränhalsar. Livet är alltingenom från stort till smått, från tupparna, ormarna och duvorna och ända upp i de högsta himlarna något som hänger ihop inbördes. Han såg sig själv i den väldiga kedjan. Men som en dimmig figur, utan all betydelse som en jordig klump bara bland glänsande eviga duvor, evighetsbetonade tuppas, vassa törnekronor, tunga träkors, lamm och vajande liljor, allt av betydelse för Gud. Oxfösare kanske Gud inte räknat med i den kedja han utsträckt från jorden upp till sig.» — Man lär också känna en viss knapphändig men obönhörlig hederskodex ur oxfösarens liv. Det finns saker man inte får göra eller vara. Det går inte an att vara snål och ogin t. ex. men ännu mindre att fjäska för överhet. Ja, och man måste smaka starkt någon gång förstås, men man kan klara sig från det genom att låta förstå att man en gång i vilt rus och obändig styrka varit nära att slå någon fördrävd och alltså måst svära att låta bli. Och till slut känner man sitt mått av trälände. Går det för långt eller övas det ovidä då säger man ifrån — plötsligt och omedelbart.

Oxfösarens liv från vaggan och till griften, från närkeskogarnas vidd till ålderdomshemmets trängsel, är ett stycke av vårt lands och vårt folks historia. Moa Martinson: Rågvakt. Bonniers.

Muhammeds religion

G. Raquette

Fl. lic. Ivar Harrie i Göteborgs Handelsidn. säger:

»Docent G. Raquette ... är en av världens ledande turkiska språkforskare ... när han talar om Muhammeds religion, sker det med mycket rik erfarenhet av hur den tar sig ut i praxis. Som handbok i Muhammeds religion är doc. Raquettes bok vederhäftig, koncis och mycket rikhaltig, som lektyr är den rolig och spännande, dessutom meddelar den ett starkt intryck av en god människa, som gjort nytta i västerländsk mening.»

Häft. 3.—, klotb. 4. 50.

I bokhandeln eller från

Svenska Missionsförbundets Förlag
Stockholm C.

"Om någon bok denna höst är aktuell

så är det Agges... fyller också mättet i fråga om vederhäftighet.»

HARALD SCHILLER
i Sydsv. D. om

GUNNAR AGGE I SVART TJÄNST

Den svenska Abessiniaboken.
7: 50

BONNIERS

Henne

sätta vi på jullistan!

Hagar
Olsson

Arbetare i natten

»Sprängladdad med stoff. Man fascinerar av den suveräna talangen.»
P. O. Barck i Hufvudstadsbladet.

»De ha ett djup och en vidd och en fruktbarhet, som aldrig nås av den trängt estetiska kritiken.»

Karin Boye
i Tidevarvet.

Pris 5:—, inb. 6: 50.

NATUR och KULTUR

Jul bara en gång om året

Välförsedda kooperativa butiker stå rustade att hjälpa Er att göra julen till den fest den skall bli, ty det är jul bara en gång om året!

konsum — kooperativa

Två äkten-
skapsböcker.

Engelsmännen kan glädja sig åt att hos dem äktenskapet är omhändertaget genom en lagstiftning, som är ännu konservativare än vår. I Det oheliga äkta ständet förtäljer A. P. Herbert med omsorg och omständlighet och ické utan indignation, på vad sätt det heliga äkta ständet hägnas. Den enda orsak till skilsmässa, engelsk lag känner, är endera makens äkten-skapsbrott. Föreningen icke sådant, kan det fingeras.

I Herberts fall reser mannen till Brighton och låter sig överraskas med en för ändamålet förhörd kvinna på ett hotell, men innan skilsmässan vunnit laga kraft, begär hustrun verkligt äkten-skapsbrott, och eftersom ena partens otrogen upphäver verkan av andra partens, så att äkten-skapsbrott vid ömsesidigt otrogen förblir oppuljligt, och domaren i boken dessutom icke finner skäl begagna den rätt ut i sådana fall äger att efter diskretionär prövning skilja makarna, går dessa redliga bemedländen att ordna om sitt äktenkapliga liv på ett tillfredsställande sätt, ohjälpligt om intet.

Herbert utsläpper detta abberitiska råffogingsförfarande för mordisk och upp-sluppen drift. Stundom irriterar han genom den svada, som kännetecknar de flesta engelska humorister och som är ett fel hos de sämre bland dem. Med sin åsik om den moraliska och sentimentala grenen övertygar inte författaren. Figuren-teckningen håller sig konsekvent på ytan. Men de tekniska detaljerna i ett invecklat skilsmässomål lär vara fullt korrekt åter-givna, och de ger dessutom ett tacksamt stoff åt en berättare, vilken likt Herbert förstår att ta vara på poängerna. Det oheliga äkta ständet kan således rekommenderas som en underhållningsbok, som ger en del fängslande kunskapsstoff på köpet.

Personer med behov att tåla på framtid-skriddandet kan måhända hitta tröst av upplysningen, att engelsmännen först 1857 kunde erhålla skilsmässa endast genom parlamentsbeslut.

I *Maurus's Greppet* om lyckan är problemet inte äkten-skaps upplösning utan dess bevarande. Två makar, högt kultiverade människor, har passerat medelländern under ett långt och lyckligt samliv. Då dottern, deras enda barn, skall gifva sig, rörs en gammal oroskälla upp på nytt. Mannen är inte far till barnet. Hustrun har förteget för honom, att hon vid deras första sammanträffande hade en älskare, med vilken hon inte omedelbart bröt. En begravd lögn, så mänskligt ursäkligt och så väl motiverad i hennes dåvarande livsläge, förgiftande för dem båda, så länge verkliga förhållanden blir oppklarade. Nu, då ett erkännande är nödvändigt, kommer det fram, att mannen känd samningen sedan föga. Tillfeten makarna emellan är för starkt vuxen för att hotas av denna återlände synd ur det förfutna. Ordöst lerades deras lycka sin dagliga gång.

12:e årgången, är en »Nordisk familjebok» för ideellt och socialt arbete genom sina artiklar, »svärdjäres», »tidens dikta», »skonstens mäns» och ca 300 notiser om folkföreläserna. Även efter-organisation. Pris kr. 2: 50 i bokhandeln eller från Blå Bokens förlag, Stockholm 1.

Jag har
väntat på dig.

När en författare skrivit en gripande bok, där man tydligt märker att en stor upplevelse ligger bakom, är man i allmänhet mycket spänd på hans nästa arbete. Man undrar nämligen ovillkorligen: är han en stor skapande konstnär, eller är det hans upplevelse som var så stark att den förmådde göra boken gripande. Ett typiskt exempel på det sist-nämnda är väl *Remarque*. Det var upplevelsen i Kriget som hos honom var så intensiv att den trängde sig fram till en bok — och en bok om vars förlästanter man här inte behöver orda! Men efter de båda krigsböckerna kom aldrig mera någon bok. *Remarque* lär ju själv en gång ha utropat, när hans antagonist till sprida ut att han aldrig varit vid fronten: »Jag önskar att det vore sant, för då skulle jag ju en stor författare!» (Härmed skall emellertid inte vara sagt att det icke också vill konstnärlighet till för att kunna ge levande uttryck åt det starkt upplevda.)

Detta var en lång inledning men det jag ville komma till är följande: vid läsningen av Arvid Brenners förra bok »Kompromiss» kände man något av samma märkliga upplevelse starka vingslag och man var därför undersam inför hans nya novellsamling »Jag har väntat på Dig». Skulle han hålla måttet även utan ett stort brännande ämne?

Jag tror att man oförblommerat kan besvara frågan med ja. Arvid Brenners noveller är väl komponerade och skrivna med ord som man lysnar till. Hans människor i novellsamlingen »Jag har väntat på Dig» har just den verklighetsprägel vilken i »Kompromiss» kom en att tycka att man känd Peter Werner personligen, och det vill säga ännu mera i den knappa form som novellen ger. Han har lyckats att sätta sitt finger på det gnistande och ökta i livet, han blottar det obarmhärtigt, men det är ett visst försonande mänskligt drag över hans gestalter som gör att man här, som så ofta i verkligheten, avstår från att döma i känslan av att det i alla fall »är synd om människorna».

Bäst är den första novellen varav boken fått sitt namn: Jag har väntat på Dig. Den är bra, men hemsk. En ung man, han kallas Allan rätt och slätt, har setat inne och kommer ut igen efter sex år. Han var egentligen inte medveten om någon skuld. Om någon bar skuld, så var det samhället, som gjorde dylika spel möjliga, ja, tolererade dem så länge de

Livet i provinsen Périgord, på urgammala herresäten med deras krenelerade torn och deras hägn av lummiga kastanjeträd, sykometer och åldriga konventioner, har en hart när feodal prägel. Svårigheterna för de båda makarna är, till icke ringa del, av konventionell natur. Själva frigjord, tänker de inte på att vägra en ganska långt gående respekt för fördomarna hos andra. Hur avlängs än denna värld kan synas oss, är dock dessa människors konflikter mycket väsentliga och mera farliga än dem vi mött i Herberts aktuella storstadsskildring, vilken, det samhällsstatistiska stoffet och den tragiska utgången till trots, i grunden är så hjärtans beskedlig.

Maurus verkar kanske trång i sin syn. Intrycket är dock snarast en felsyn, orsakad av miljöns medeltidskarakteristik. Maurus opponerar inte, men hans mänskliga visdnytt är inte begränsad av de sociala murarna i provinsen Périgord. Det ämne, *Greppet* om lyckan behandlar, är i själva verket ett djupt allvarligt och för högstående människor allmänligt problem: helheten i samlivet mellan två människor. Försmående yttre händelser och rekvisita, beskriver Maurus med beundransvärt fin psykologi de inre förloppen. Hans stil är ett finstämt och känsligt instrument för att återge händelser i själar, denna stil är visserligen inte ny-skapande men ett fullödigt prov på den franska prosakonst, som lång tradition förlidat.

A. P. Herbert: Det oheliga äkta ständet. Norstedts förlag.
André Maurus: Greppet om lyckan. Gebers förlag.

Sten af Geijerstam.

Fia Ohmans nya resebok:

Över kontinenter och hav

anger i företalet att den är en fullt självständig fortsättning på hennes föregående bok *Ensam runt jorden*. Då var det huvudsakligen skildringar från Indien, Ceylon, Birma och Java. Nu är det Kina, Japan, Stilla oceanen samt talrika platser i Amerika som inspirerat författarinnan till meddelsamhet. Att ens räkna upp alla de områden där det beundransvärda, gigantiska eller sorgliga i natur och kultur kommit henne att fatta pennan vorer här av utrymmesskäl ogörligt. Man får begränsa sig till att ange en och annan detalj.

Fia Ohman har sett så orimligt mycket av de världsdelar, där vårt släkte fått sin hemvist, och detta är minst genom sitt mod och sin företagsamhet. Man måste häpna över att denna till synes fragila lilla svenska dam stätt ut med och kunnat taga sig fram genom alla de strapas- och riskfyllda moment sådana

lyckades. — »Han var en spelare, som spelat för högt och förlorat, det var allt. Andra spelade lika högt, men hade tur och förlorade inte. Om han vunnit, skulle Marianne inte ett ögonblick ha förtakat honom för själva spelets skul. Hon skulle ha beundrat honom. Men nu hade han förlorat, och Marianne hade skurit ut honom ur sitt liv och tagit en annan.» — Detta var den centrala punkten hos honom, ty det var egentligen för Mariannes skulle som han spelat. Han kommer ut och möts av en gammal, halvt förgåten ungdomskärlek som väntat på honom, som är god mot honom, som vill dela sitt hem med honom — allt utan anspråk på kärlekstön. Och hon bjuder honom på en fin kvällsmat, varmt bad, rena pyjamas och på sig själv. Allt låter så riktigt, så osjällviskt. Men det gnisslar ändå. I hennes milda röst kom ett sjungande tonfall, en melodi av triumf! Allt under det hon leker Solveig och Peer Gynt snärjer honom fastare och fastare och Allan har ingen kraft att värja sig. Han gör ett svagt försök — han ringar till Marianne — det är som ett nöd rop — men så snart Marianne känd igen hans röst lägger hon ner luren. Allt tåtare och tåtare slingras han fast med rosenbjörne — det är allianskärlek, hektiska pappersblommor med parfymot — som binder friheten säkrare än fängelsemurarna.

Ett annat exempel på en trött människas tafatta och misslyckade frihetskamp är novellen »Stanna hemma». Här är det inte längre en människa som snärjer och surrar fast, det är döda ting, vana och allt vad som innefattas i ordet »försent». Det snedvridda som här angräps är föräldrarvård på ogifta dottrars sällskap och omkränd; tills de, när dottern inte längre har något eget liv att leva, helt enkelt lägger sig ner att dö.

»Sista Dansen» är en styvt gjord skiss som smuddar vid en stor och skrämmande fråga Arbetslösheten, och i »Bara en dröm» skildras en fattig kontorists snöpåliga försök att smita iväg till fantasiens lockande rike, tills verkligheten hugger honom i hampan och återförpassar honom till sin karga domän. Novellerna »Hustru Marie Lehmann», »Avresa» och »En barndom tar slut» ger flyktiga och träffande bilder från våra dagars Tyskland. De svagaste i samlingen är de noveller som enbart behandlar förhållandet mellan man och kvinna. Där har författaren knappast lyckats att inom novellens snäva ram få in tillräckligt av liv för att de skall verka fullt övertygande.

Arvid Brenner liknar en målare som målar naken, han ser och återger alla modellens brister, men han ger också de vackra försonande skildringar som kan uppstå i leken av skuggor och dagrar på mänskligt kött och blod.

»Jag har väntat på Dig» är en bok man skall läsa.

Arvid Brenner: Jag har väntat på Dig. Tiden.

E. B. G.

RADIOfabriken Auditorium reparerar alla apparater snabbt och bill. Försäljer Allströmsradio av märket Auditorium. Besök vår utställning. Vanngatan 23. Tel. 20 41 96

resor som hennes under snart sagt alla breddgrader föra med sig. Varför föll hon inte över för kinesiska sjöfarande mellan Batavia och Hongkong? Samtidigt togs den norska ängaren Solviken, vilkens kapten efter kapandet dog av sina sår. Hur har hon undkommit andra sorters gangsters nit i och för utpressning?

Fia Ohman har en mängd vänner och bekanta strödda över jordytan. Med särskild glädje drar hon i boken fram dem som är svenskar. Och det är riktigt roligt för läsaren att höra hur landsmän har det under de skilda luftströcken. Man gläds med familjen Gustafson i Salt Lake City. Dess huvudman var en gång skomakare vid Surahammars bruk, där författarinnans bror då var disponent. Som tidningarna överallt intressera sig för Berömda globe-trotters blev det bekant att Fia Ohman var i Utah. Genast fick hon brev från familjen Gustafson med hjärtligaste inbjudan. Hon fick tillfälle studera en lycklig svensk omplantering till mormonernas landmären. Där förekommer som bekant ett längre något månggite.

Julen på Stilla havets är ett stäningsfullt bevis att bokens realistiska återgivande av fakta ålta inte utsluter en djup och innerlig vibration inför det vackra och poetiska i livet. Det var på en japansk lyxångare Fia Ohman den gången frände julafoten. En mång julegranar, strålande dekorerad, musik och allsköna firande måste föräna nordborn som trott sig överträffa okristna i högtidlighållandet av den kristna glädjefesten framför alla.

Boken ger några utförliga sidor om fyra märkliga kvinnor: japanskan Jane Suzuki samt amerikanskorna Katherine Tingley, Jane Addams och Mary Baker Eddy. Av dessa är japanskan ett enbart finansiellt snille, hon har blivit en av jordens rikaste personer. Tingley och Eddy voro både finans- och religionsgenier. Jane Addams genialitet låg på det socialt organisatoriska området. Författarinnan har värdefulla upplysningar att ge om dessa kvinnors arbete, inhämtade i de miljöer, där de verkat. Två av dem träffade hon personligen. Läsaren får en aning om deras fullkomligt översködliga inflytande.

Ångående feminismen i Japan någas man förnya reflexionen, att denna även där tycks vara ödesbestämmd. Japanskorna ha sedan tusentals år uppfostrats till underdånighet och lydnad. Ingen har lärt dem något annat. Hur har då emancipationen nått dem? Halvt omedvetet vandra de mot moderna ideal och vandrings är snabb. Inom industrien och bankväsendet göra de sig bemärkta. Som tandläkare äro de redan lika talrika som sina manliga kolleger. Som läkare ha de nått tusentale.

Av stort intresse är även att läsa om International House i New York City. Dess mål är att förbättra förhållandena för manliga och kvinnliga studeranden av alla nationaliteter.

När man läser Fia Ohmans skildringar har man en känsla av att vartenda ord är sant. Hon skriver precis vad hon sett och varit med om och ej en bokstav öfverutöf. Hon håller fjärran alla fantasiens utsävningar för att förstora det stora eller förmånska det lilla i syfte att göra dimensionerna mera sensationella. Hon vet att dylika försök äro obövliga, verkligheten är redan i sig själv tillräckligt fantastiskt för att ett god kunna kallas osannolikt. Inför denna författarinnans böcker kunde Oscar Wilde säkerligen haft skäl beklaga »lögnes förfäl», men många värder den nyktra exaktheten i en tid, då otillförlitliga meddelanden från exotiska länder blivit som dagsregn, ånda därhän att man bör frågas: »Kan något vara sant, fast det är tryckt?»

Läsaren däremot börjar fantasera inför allt det underbara en resebildning kan trolia fram för hans inre syn. »Kontinenter och hav» med sitt intressanta, skiftande innehåll kommer honom att ånyo våga det ofatbara mot det sannolika: går människan från sin »världiga planet med dess intensiva, brokiga livsvyttringar till — intet?

Frida Steenhoff.

Arvid Svärd:
Hams
förbannelse

(Häft. kr. 2:50, kloth. 4:—).

»Skreven med en penna genom vilken det flyter både eld och blod.»

Tidin. Broderskap. Örbörligt intressant! Övrigt spännande! Just nu boken för dagen!

Självskriven bland jul-kalppsböcker till de unga — till de äldre!

Köp hem i god tid! I bokhandeln eller från

Harriets Bokförlag A.-B. Stockholm.

5:te
uppl.

En människa
vaknar

Av förf. till STORSTADENS SON, förra säsongens best seller, HARRY LINDQVIST.

»... samma ideella patos och rena läst som i föregående arbetet.»

Folkskolans vän. »En bok som i likhet med sin föregångare kommer att låta tala om sig.»

Nerikes Tidningen.

Köp i god tid! (Populärt pris häft. kr. 2: 75, kloth. kr. 4: 25.)

I bokhandeln eller från

Harriets Bokförlag A.-B. Stockholm.

Åt dem som
önska något
bättre!

Folket i Bild

Det arbetande folkets bildjournal och veckotidning.

Pris 25 öre.

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION: Telefon 20 48 42. Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:— i avlår kr. 3: 25, kvartal kr. 1: 75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS: 1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1935
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri A.-B.